

Llei de l'audiovisual, la pantalla decisiva per al futur de la llengua

L'inici del tràmit per a l'aprovació de la llei espanyola de l'audiovisual ha provocat un terrabastall. La seua concepció centralista i el menysteniment de les llengües cooficials ha despertat la inquietud dels partits polítics i ha posat en alerta les organitzacions en defensa de l'idioma. En un context en què les plataformes estan arraconant el consum dels models tradicionals de televisió es fa més peremptori que mai establir mecanismes de protecció i promoció de la llengua. Al català, avisa tothom, li va el futur.

Per *Violeta Tena* / @violetatena

Blai i Marta, parella des de fa quatre anys, no arriben a trentena. Ara fa tot just mig any van decidir anar a viure plegats a un piset a un poble de l'Horta, heretat de l'àvia d'ella. Amb l'ajuda dels pares, emprengueren una xicoteta reforma, llançaren mobles antics i en compraren de nous, més al gust d'una parella de la generació Z. El televisor atrotinat de l'àvia també parà al fem i ells han preferit no substituir-lo per cap aparell nou. L'espai on abans hi havia la caixa *boba* resta ara desocupat. "De moment, hem considerat que no ens cal. Si volem veure alguna cosa, ens ho mirem en l'ordinador. A més, com que cadascú té el seu, podem mirar el que més ens apetix i ja ens va bé", explica Marta. Fa un parell de setmanes van devorar, plegats, els primers episodis de la cinquena temporada de *La casa de papel*. Ell ara està cruspint-se la darrera temporada de *Lupin* i ella, esperonada pel guardó a millor actriu dramàtica a Kate Winslet, tot just acaba de començar *Mare of Easttown*, a HBO. I els informatius? "Ara fa prou que no en veiem cap, però si en volem vore, ho podem fer a través de les pàgines web de les cadenes", rebla Marta.

El de Blai i Marta no és un cas extraordinari. El consum de continguts audiovisuals s'ha transformat radicalment en la darrera dècada. La irrupció de les plataformes digitals i canals com YouTube o Twitch estan modificant els nostres hàbits de consum. En només tres generacions hem passat d'una televisió amb tres canals esquifits a un tsunami de propostes catòdiques com mai abans havíem vist. En una societat que tendeix a l'individualisme, el model "a la carta" s'obre camí i s'abandona el sentit gregari d'aquella altra televisió de l'UHF. Són els designis del temps. El canvi és imparable i el període de confinament no ha fet res més que agreujar-ho. "El nostre autèntic competidor és la son dels nostres clients", va dir l'any 2017 el CEO de Netflix, Reed Hastings. Les maratons de sèries han esdevingut una opció d'oci com qualsevol altra.

Les dades són inapel·lables. A principis de 2019, una de cada tres llars connectades a internet disposaven de plataformes de pagament per veure continguts audiovisuals en línia, segons la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència (CNMC). A finals de 2020 aquesta proporció arribava a la meitat. Netflix és la plataforma →

Un creixement imparable. Netflix és la plataforma líder a l'Estat espanyol: compta amb 4 milions d'abonats.

tancament d'aquesta edició es negociava el contingut de l'avantprojecte, que, en tot cas, s'hauria de sotmetre encara a tota la tramitació parlamentària.

Llengua a la carta

Però, quin és el problema d'aquest avantprojecte, que en última instància transposa una directiva europea de l'any 2018? Les crítiques s'han centrat especialment en la quota de continguts en català que les plataformes haurien d'oferir. Segons el text que fins dimarts el Govern donava per bo, aquestes plataformes haurien de garantir una quota mínima del 51% del seu catàleg en obres audiovisuals d'origen europeu, tal com estableix la directiva. Alhora, d'aquest 51%, almenys un 50% hauria de ser en la llengua oficial de l'Estat o bé en alguna de cooficial. Això significa, doncs, que el text no estipula, en cap cas, quin és el percentatge d'obres en llengües cooficials. "Hi ha el risc que el català i la resta de llengües en queden excloses", avisa Roger Loppacher, president del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC). Aquest organisme aposta perquè la meitat reservada a llengües oficials a l'Estat espanyol siga per al català, el basc o el galleg, "atesa la situació de precarietat d'aquestes llengües en l'àmbit audiovisual".

En l'actualitat la presència del català a les plataformes és ben minsa. Un informe del mateix CAC publicat el passat mes de juny analitzava aquesta qüestió en relació amb quatre plataformes HBO, Disney+, Filmin i Amazon Prime Video. En el moment de fer l'anàlisi, HBO oferïa una única obra audiovisual en català, en concret un llargmetratge en llengua original catalana, la qual cosa significava el 0,1% del seu catàleg. El percentatge es va situar en un 0,8% en el cas de Disney+ l'estiu passat, una xifra que no s'explica sense tenir en compte que, a principis d'estiu, la Generalitat de Catalunya va arribar a un acord amb aquesta plataforma perquè incorporara deu nous títols. Fins aleshores només en tenia tres.

Per la seua banda, Amazon Prime Video, que és la plataforma que té més títols en el seu catàleg (5.585), ofereix un total de 71 obres audiovisuals en català, ja siguen originals, doblades o subtitulades. Això suposa l'1,3% del catàleg.

En el pol oposat se situa Filmin. En el moment en què es va fer l'estudi, aquest servei, entre els fundadors del qual hi ha el català Jaume Ripoll, oferïa 1.949 obres audiovisuals en versió original, doblades o subtitulades al català, això és el 18,9% del seu catàleg. A més a més, Filmin disposa d'una interfície en català, Filmin-CAT, que dona accés a la part del catàleg en llengua catalana.

ROGER LOPPACHER

«L'avantprojecte no respecta la diversitat cultural i lingüística de l'Estat»

Pel que fa a Netflix, l'estiu passat va anunciar a bombo i platerets la incorporació de cinc noves pel·lícules en català, amb la qual cosa disposaria d'un total de 12 produccions d'entre les milers que es poden escorrallar en la seua interfície.

"L'enrenou al voltant d'aquest avantprojecte posa de manifest fins quin punt l'audiovisual és cabdal en la normalització de la llengua", explica Francesc Felipe, que és membre d'Escola Valenciana. Aquesta entitat, com Acció Cultural del País Valencià, Enllaçats per la Llengua, la Plataforma per la Llengua, El Tempir, la basca Kontseilua o la gallega A Mesa pola Normalización Lingüística han manifestat el seu rebuig al text que ara està en revisió.

Isona Passola, expresidenta de l'Acadèmia del Cinema Català, considera que implantar les quotes és indispensable en un context de minorització lingüística. "Els discursos que preconitzen sobre la imposició del català no tenen ni cap ni peus —afirma taxativa—. De veritat →

EUROPA PRESS

